96/04
Kontrolní závěr z kontroly hospodaření vybraných příspěvkových organizací Ministerstva hospodářství

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti NKÚ na rok 1996 pod č. 96/04. Kontrolu řídila a kontrolní závěr vypracovala členka NKÚ Mgr. Marie Hošková.

Kontrola prověřila čerpání příspěvků a dotací ze státního rozpočtu a investice a celkové hospodaření s majetkem státu, zejména v letech 1994 a 1995.

Kontrola byla provedena skupinou kontrolujících Odboru hospodářské politiky a zahraničních věcí NKÚ na Ministerstvu hospodářství (dále jen „MH"), u Národního informačního střediska ČR Praha (dále jen „NIS ČR"), u České centrály cestovního ruchu Praha (dále jen „ČCCR") a skupinou kontrolujících z Oblastního odboru NKÚ České Budějovice u Státního zkušebního ústavu lehkého průmyslu České Budějovice (dále jen „SZÚLP").

Námitky proti kontrolnímu protokolu podaly ČCCR a SZÚLP a byly vypořádány vedoucími skupin kontrolujících rozhodnutím o námitkách. Odvolání proti rozhodnutí o námitkách podal SZÚLP. O odvolání rozhodl senát NKÚ usnesením č. 96/04/238 ze dne 25. září 1996.

S e n á t N K Ú (ve složení: Mgr. Marie Hošková - předsedkyně, JUDr. František Bárta, Ing. Jiří Kalivoda, Ing. Jana Krejčová - členové) na svém zasedání dne 19. listopadu 1996

s c h v á l i l usnesením č. 96/04/249
k o n t r o l n í z á v ě r v tomto znění:

Příspěvková organizace NIS ČR byla zřízena 1. 7. 1991 Ministerstvem pro hospodářskou politiku a rozvoj ČR, a to jako právní nástupce zrušené rozpočtové organizace Ústředí vědeckých, technických a ekonomických informací (dále jen „ÚVTEI"). Od 1. 1. 1993 přešly zřizovatelské funkce na MH. Dle zřizovací listiny a statutu je základním účelem NIS ČR poskytovat veřejné informační služby zaměřené na národní hospodářství, vědu a techniku pro tuzemské i zahraniční subjekty.

Příspěvková organizace ČCCR byla zřízena rozhodnutím ministra hospodářství ze dne 18. 3. 1993 s účinností od 1. 4. 1993. Podle zřizovací listiny je posláním ČCCR zabezpečovat propagaci cestovního ruchu, cílevědomě vytvářet image České republiky, napomáhat k vytváření finančních zdrojů na podporu cestovního ruchu a dále je pověřena zřizováním a provozováním oficiálního zastoupení českého cestovního ruchu v zahraničí.

SZÚLP, založený původně Federálním úřadem normalizace a měření jako přímo řízená federální příspěvková organizace, zanikl k 31. 12. 1992 a k 1. 1. 1993 byl MH zřízen jako příspěvková organizace, řízená Úřadem pro normalizaci, metrologii a zkušebnictví ČR. Jeho základním posláním je výkon zkušebních činností, zejména státního zkušebnictví, odborné zkoušky, osvědčování, expertizy a certifikace systému jakosti v oborech svěřené působnosti.

A. MH porušilo:

I. ustanovení § 31 odst. 2 písm. e) zákona č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České republice (rozpočtová pravidla republiky), ve znění pozdějších předpisů, které stanoví:

„Zřizovatel vydá o vzniku organizace zřizovací listinu, která musí obsahovat: ... vymezení majetku, k němuž má organizace právo hospodaření, ..."

O d ů v o d n ě n í:

U kontrolovaných organizací NIS ČR a ČCCR nebyl ve zřizovacích listinách zřizovatelem vymezen majetek, se kterým výše uvedené organizace hospodaří;

II. ustanovení § 7 odst. 1 a 2 zákona č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem, ve znění pozdějších předpisů, která mj. stanoví:

„Práva uvedená v § 1 odst. 1, která vznikla, změnila se nebo zanikla ze zákona, rozhodnutím státního orgánu ..., se zapisují záznamem (dále jen 'záznam') údajů na základě listin vyhotovených státními orgány ... do katastru."

„Listiny vyhotovené státními orgány ... podle odstavce 1 zasílají jejich zhotovitelé příslušnému orgánu republiky k provedení záznamu do katastru ve lhůtě do 30 dnů ode dne jejich pravomoci nebo do 30 dnů ode dne jejich vyhotovení.",

a dále ustanovení § 15 odst. 3 téhož zákona, které mj. stanoví:

„Podle tohoto zákona se zapisují i právní vztahy, které vznikly ... na základě jiných právních skutečností stanovených zákonem, jestliže do dne účinnosti tohoto zákona nebyl podán návrh ... na zápis do evidence nemovitostí."

O d ů v o d n ě n í:

Při kontrole právních vztahů k nemovitostem příspěvkové organizace NIS ČR jako právního nástupce zrušené rozpočtové organizace ÚVTEI bylo na Katastrálním úřadě Praha zjištěno, že po vzniku NIS ČR nebyl v zákonem stanovené lhůtě a ani po jejím uplynutí podán návrh na zápis do evidence nemovitostí o změně práva hospodaření k nemovitosti v Praze 3, Havelkova č. 22, a od účin-

nosti výše uvedeného zákona nebylo ze strany MH zabezpečeno ani provedení záznamu této změny do katastru;

III. ustanovení § 9 odst. 2 zákona č. 576/1990 Sb., které mj. stanoví:

„Rozpočty ústředních orgánů obsahují též dotace ze státního rozpočtu republiky na úkoly a činnosti, které jsou v jejich působnosti.“,

a dále ustanovení § 3 odst. 2 písm. d) vyhlášky MF ČR č. 205/1991 Sb., o hospodaření s rozpočtovými prostředky státního rozpočtu České republiky a finančním hospodaření rozpočtových a příspěvkových organizací, které mj. stanoví:

„Jako správce kapitoly ústřední orgán především...

d) usměrňuje a kontroluje hospodaření s rozpočtovými prostředky v rámci kapitoly ...“

Odůvodnění:

MH u kontrolovaných příspěvkových organizací neusměrňovalo a nekontrolovalo splnění podmínek pro čerpání rozpočtových prostředků na investice financované ze státního rozpočtu prostřednictvím jeho kapitoly. Tak např. NIS ČR realizovalo v r. 1994 bez výběrového řízení dodávky výpočetní techniky v celkové hodnotě 5,3 mil. Kč, rovněž tak SZÚLP realizoval bez řádného výběrového řízení dodávku atomového absorbčního spektrometru, dodávku přístrojové techniky a dodávku kapalinového chromatografu, na jejichž nákup uhradil z dotačních prostředků na investice 6 mil. Kč.

B. NIS ČR porušilo:

I. ustanovení § 9 odst. 1 písm. a) a odst. 4 zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů, která stanoví:

„Od daně ze staveb jsou osvobozeny:

a) stavby ve vlastnictví státu, ...“

„Stavby a jejich části uvedené v odst. 1 písm. a) jsou osvobozeny od daně ze staveb, nejsou-li využívány k podnikatelské činnosti nebo pronájmu s výjimkou pronájmu rozpočtovým organizacím.“

Odůvodnění:

Povinnost podat daňové přiznání a následně platit daň z nemovitostí vznikla organizaci tím, že části prostor v budovách, ke kterým má právo hospodaření, pronajímala fyzickým a právnickým osobám, čímž ve smyslu § 9 odst. 4 citovaného zákona nejsou tyto části staveb od daně ze staveb osvobozeny. Daňová přiznání byla podána až v roce 1996 v průběhu kontroly NKÚ a daň zaplacena zpětně v celkové výši 100 793,- Kč. V případě nemovitosti Havelkova č. 22, Praha 3 byla daň doplacena od nabytí účinnosti zákona o dani z nemovitostí a v případě nemovitosti Konviktská č. 5, Praha 1 od roku 1995, kdy NIS ČR nabylo právo hospodaření k tomuto objektu na základě smlouvy o převodu práva hospodaření s Bytovým podnikem Praha 1, v likvidaci;

II. ustanovení § 4 odst. 2 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, které mj. stanoví:

„Účetní jednotky jsou povinny dodržovat při vedení účetnictví účtové osnovy a postupy účtování..., které stanoví federální ministerstvo financí a vyhlašuje je oznámením o jejich vydání ve Sbírce zákonů.“

Odůvodnění:

1) V letech 1994 a 1995 zaúčtovalo NIS ČR v některých případech nakupované zásoby na základě faktur vystavených dodavateli přímo na příslušný analytický účet Spotřebované nákupy. Jednalo se celkem o materiál v hodnotě 502 200,- Kč. Ve stejném období nakoupilo předměty sloužící k reklamě a prezentaci v hodnotě 363 458,- Kč a zaúčtovalo je přímo do spotřeby místo na příslušné analytické účty zásob. O těchto předmětech nebyla navíc vedena žádná evidence.

Tím nedodrželo Účtovou osnovu a postupy účtování pro rozpočtové a příspěvkové organizace a obce, vydané jako přílohy Opatření FMF čj. V/20 530/1992 ze dne 30. 7. 1992 (dále jen „Účtová osnova“), kde se k účtování zásob podle způsobu A, který si NIS ČR zvolilo, v účtové třídě 1 čl. II (2.1.1) mj. stanoví:
„V průběhu účetního období se složky pořizovací ceny nakupovaných zásob účtují na vrub účtu 111 - Pořízení materiálu nebo 131 - Pořízení zboží se souvztažným zápisem na příslušných účtech zúčtovacích vztahů ...“

2) NIS ČR zaúčtovalo do nákladů objednané a dodané práce související mj. i s připravovanou novou výstavbou a s rekonstrukcí objektu v Konviktské ulici č. 5 v Praze 1, a to v celkové hodnotě 872 669,- Kč. Tím nedodrželo Účtovou osnovu, kde se o účtové třídě 0 v čl. VII v odst. 1 písm. a) mj. stanoví:
„Na účtu 042 - Pořízení hmotných investic se účtuje pořizovaný hmotný investiční majetek do doby jeho uvedení do užívání včetně výdajů spojených s jeho pořízením na
a) přípravu a zabezpečení výstavby ...“

Uvedeným postupem účtování zvýšilo náklady vykázané v roce 1994 o 812 669,- Kč a v roce 1995 o 60 000,- Kč. Tím byl zkreslen hospodářský výsledek za roky 1994 a 1995.

3) NIS ČR zaúčtovalo nehmotný investiční majetek, zejména zakoupené databáze ložisek nerostných surovin, do nákladů organizace.

Tímto postupem nedodrželo Účtovou osnovu k účtové třídě 0 - Investiční majetek, kde se v čl. VIII odst. 1 písm. a) mj. stanoví:
„Nehmotnými výsledky výzkumné a obdobné činnosti na účtu 012 jsou výsledky úspěšně provedených prací, které nejsou předmětem průmyslových a jiných ocenitelných práv. Na tomto účtu se účtují v případě, že jsou

a) koupeny samostatně, tj. nejsou součástí dodávky investičního majetku a jeho ocenění, ...“

Nesprávným účtováním zvýšilo v r. 1994 náklady organizace o 4 040 930,- Kč, a tím zkreslilo hospodářský výsledek.

4) NIS ČR nevedlo v účetnictví odděleně analytickou evidenci hmotného investičního majetku, který poskytlo jiným subjektům v rámci smluv o sdružení. Např. na základě smlouvy o sdružení uzavřené mezi NIS ČR a Erudic, s. r. o., provozující soukromou školu se sídlem v Konviktské č. 5, předalo NIS ČR této společnosti počítače a tiskárny v pořizovací ceně 830 tis. Kč, vybavení knihovny v ceně 387 tis. Kč a ostatní majetek (např. videorekordér, televizor Orava, kopírku Minolta, nábytek apod.) v pořizovací ceně 275 tis. Kč. Dále poskytlo v rámci smluv o sdružení svým smluvním partnerům v lednu 1994 hmotný investiční majetek v pořizovací ceně 284 tis. Kč.

Tím nebyla dodržena Účtová osnova v ustanovení Úvodu přílohy č. 2, kde se v čl. III Hlediska pro vytváření analytické evidence písm. a) mj. stanoví:
„Při vytváření analytické evidence berou účetní jednotky v úvahu následující hlediska ...:
a) členění podle jednotlivých druhů majetku, hmotně odpovědných osob a míst uložení či umístění při účtování o majetku ...“

5) V roce 1994 bylo uzavřeno devět smluv o sdružení a v roce 1995 sedm smluv o sdružení. Z uzavřených smluv vznikly pohledávky a závazky, které však NIS ČR nezaúčtovalo na účty Pohledávky ke sdružením a Závazky ke sdružením tak, jak stanoví Účtová osnova k účtové třídě 3 - Zúčtovací vztahy v čl. VI a v čl. VII.

6) NIS ČR hmotný majetek, který neplní samostatnou technicko-ekonomickou funkci, eviduje pouze v operativní evidenci. Tím nebyla dodržena účtová osnova, která stanoví pro účtovou třídu 0 - Investiční majetek v čl. I odst. 7:
„Příslušenství hmotného investičního majetku jsou předměty, které tvoří s hlavní věcí jeden majetkový celek a jsou součástí jeho ocenění a evidence. Příslušenství je součástí dodávky hlavní věci nebo se k hlavní věci přiřadí dodatečně.“

Nesprávně evidovaný majetek byl zjištěn za rok 1994 v pořizovací ceně 364 tis. Kč a za rok 1995 v pořizovací ceně 461 724,- Kč;

III. ustanovení § 6 odst. 1 a 2 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, která mj. stanoví:

„Účetní jednotky dokládají skutečnosti, které jsou předmětem účetnictví (dále jen 'účetní případy'), účetními doklady ...“

„ ...; účetní zápisy se prokazují buď účetními doklady nebo, odvozují-li se tyto zápisy programem zpracování dat, způsobem uvedeným v projekčně programové dokumentaci.“,

a ustanovení § 7 odst. 3 uvedeného zákona, které stanoví:

„Účetnictví účetní jednotky je vedeno průkazným způsobem, jestliže účetní jednotka účetní případy a účetní zápisy o nich doložila nebo prokázala předepsaným způsobem a inventarizovala majetek a závazky.“

Odůvodnění:

NIS ČR nedoložilo zaúčtovanou spotřebu materiálu doklady prokazujícími výdej nakoupeného materiálu do spotřeby v celkové výši 148 737,- Kč. Uvedeným postupem současně nedodrželo rozhodnutí ředitele č. 3/92 Oběh dokladů, které mj. stanoví, že materiál se vydává do spotřeby na základě výdejky schválené vedoucím úseku nebo pověřeným pracovníkem úseku, na níž je uvedeno vydané množství materiálu, číslo skladní karty, cena za jednotku a celková cena, včetně podpisu skladníka a příjemce materiálu;

IV. ustanovení Výměru MF ČR č. 01/94 ze dne 17. 11. 1993 (zveřejněného v Cenovém věstníku částka 33/93), kterým se vydává seznam zboží s regulovanými cenami (dále jen 'Výměr č. 01/94'), kde se v části II položka 11 písm. B body 2 a 12 mj. stanoví:

„Stavby ..., dodávky strojů a zařízení ... financované za účasti státního rozpočtu ...

Pro účely regulace cen platí: ...

B. ceny podle smluv uzavřených od 1. září 1991 se sjednávají na podkladě vyhodnocení soutěže podle Zadávacího řádu staveb vydaného FMH, MP ČR a MVS SR ze dne 24. 7. 1991 (dále jen 'ZŘS'), který je pro účely regulace cen podle tohoto písmene závazný (Cenový věstník, částka 40-42/1991), a dále podle těchto ustanovení ...

(2) V případech užší soutěže podle čl. 5 odst. 2 písm. b) a zadání z volné ruky podle čl. 6 odst. 2 písm. d) a f) ZŘS se vyžaduje i souhlas orgánu poskytujícího finanční prostředky; ...

(12) Nedodržení postupu podle této položky se považuje za neoprávněné použití rozpočtových prostředků podle § 30 zákona ČNR č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České republice.“

Odůvodnění:

V roce 1994 před účinností zákona č. 199/1994 Sb. zakoupilo NIS ČR výpočetní techniku z dotačních prostředků státního rozpočtu na investice bez výběrového řízení ve smyslu ZŘS, resp. bez souhlasu zřizovatele. Jednalo se o výpočetní techniku v hodnotě 5 335 291,- Kč.

C. ČCCR porušila:

I. ustanovení § 4 odst. 2 zákona č. 563/1991 Sb., které mj. stanoví:

„Účetní jednotky jsou povinny dodržovat při vedení účetnictví účtové osnovy a postupy účtování ..., které

stanoví federální ministerstvo financí a vyhlašuje je oznámením o jejich vydání ve Sbírce zákonů.“

Odůvodnění:

Pro účtování pořízení a úbytku zásob si ČCCR stanovila podle Účtové osnovy způsob B. ČCCR stanovený způsob v letech 1994 a 1995 nedodržovala, a to tím, že neprováděla při uzavírání účetních knih opravu stavu zásob podle údajů skladové evidence. Přestože byly pořizovány publikace a tiskoviny ve značném rozsahu, nebylo o nich účtováno a na účtech účtové třídy I - Zásoby nebyly vedeny žádné zůstatky při účetních závěrkách;

II. ustanovení § 19 odst. 1 vyhlášky MF ČR č. 205/1991 Sb., které stanoví:

„Rozsah investiční činnosti příspěvkové organizace je určen jejími finančními prostředky ve fondu reprodukce základních prostředků, prostředky poskytnutými jako individuální dotace ze státního rozpočtu republiky na vybrané investiční akce a přijatými investičními úvěry.“,

a dále ustanovení § 4 odst. 2 zákona č. 563/1991 Sb., které mj. stanoví:

„Účetní jednotky jsou povinny dodržovat při vedení účetnictví účtové osnovy a postupy účtování..., které stanoví federální ministerstvo financí a vyhlašuje je oznámením o jejich vydání ve Sbírce zákonů.“

Odůvodnění:

ČCCR pořizovala hmotný investiční majetek (počítače, tiskárny, postavení stánku) z provozních prostředků, zaúčtovala ho jako náklady a nevedla tyto předměty na příslušných účtech investičního majetku. Tím byl zkreslen hospodářský výsledek za roky 1994 a 1995 v celkové částce 496 830,- Kč.

D. SZÚLP porušil:

I. ustanovení části II položka 11 písm. B body 2, 10 a 12 Výměru MF ČR č. 01/94, která mj. stanoví:

„Stavby..., dodávky strojů a zařízení... financované za účasti státního rozpočtu...

Pro účely regulace cen platí:...

B. ceny podle smluv uzavřených od 1. září 1991 se sjednávají na podkladě vyhodnocení soutěže podle Zadávacího řádu staveb..., který je... závazný..., a dále podle těchto ustanovení...

(2) V případech užší soutěže podle čl. 5 odst. 2 písm. b) a zadání z volné ruky podle čl. 6 odst. 2 písm. d) a f) ZŘS se vyžaduje i souhlas orgánu poskytujícího finanční prostředky;...

(10) Po ukončení soutěžního řízení je zadavatel povinen vypracovat Zprávu o výsledcích soutěžního řízení, obsahující zejména údaje uvedené v čl. 7, 18 a 24 ZŘS. Zprávu zašle do 30 dnů po ukončení soutěže...

(12) Nedodržení postupu podle této položky se považuje za neoprávněné použití rozpočtových prostředků podle § 30 zákona ČNR č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České republice.“

Odůvodnění:

SZÚLP nepostupoval podle ZŘS při výběru dodavatele na realizaci dodávek atomového absorpčního spektrometru a přístrojové techniky financovaných z prostředků dotace ze státního rozpočtu na rok 1994 v celkové výši 6 mil. Kč. Zároveň nesplnil povinnost zpracovat a odeslat Zprávu o výsledcích soutěžního řízení, resp. vyžádat si souhlas zřizovatele k zadání dodávky testovací soupravy z volné ruky;

II. ustanovení § 2 písm. a) č. 1 zákona č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek, které mj. stanoví:

„Pro účely tohoto zákona se rozumí

a) veřejnou zakázkou... zhotovení, montáž, údržba, oprava nebo úprava věcí movitých či nemovitých anebo provedení jiných činností..., jestliže je zadávána

1. ministerstvem... a jimi zřízenými rozpočtovými a příspěvkovými organizacemi... a výše peněžitého závazku bez daně z přidané hodnoty z příslušné smlouvy přesahuje... a 100 000 Kč v ostatních případech, ...“,

ustanovení § 3 odst. 1 a 2 téhož zákona, která mj. stanoví:

„K uzavření smlouvy na veřejnou zakázku vyhlašuje zadavatel obchodní veřejnou soutěž o nejvýhodnější nabídku.“

„Uzavření smlouvy na veřejnou zakázku jiným způsobem než na základě obchodní veřejné soutěže podle odstavce 1 je přípustné pouze při splnění podmínek stanovených v § 49 nebo v § 50 tohoto zákona.“,

ustanovení § 70 téhož zákona, které mj. stanoví:

„Smlouva na veřejnou zakázku, uzavřená v rozporu s tímto zákonem, je neplatná.“

Odůvodnění:

SZÚLP nevyhlásil na provedení rekonstrukce skladů obchodní veřejnou soutěž, i když dodávka prací má charakter veřejné zakázky. Přestože nebyly splněny podmínky stanovené v § 49 a 50 zákona č. 199/1994 Sb., uzavřel dne 12. 10. 1995 smlouvu o dílo a cenu stanovil dle zákona č. 526/1990 Sb., o cenách. Na základě této smlouvy o dílo uhradil v roce 1995 zhotoviteli celkem 750 tis. Kč a v roce 1996 uhradil za vícepráce dalších 209 tis. Kč;

III. ustanovení § 4 odst. 1 písm. a) a odst. 3 zákona č. 338/1992 Sb., která mj. stanoví:

„Od daně z pozemků jsou osvobozeny

a) pozemky ve vlastnictví státu, ...“

„Pozemky uvedené v odst. 1 písm. a) jsou osvobozeny od daně z pozemků, nejsou-li využívány k podnikatelské činnosti nebo pronajímány, s výjimkou pronájmu rozpočtovým organizacím.“,

dále ustanovení § 9 odst. 1 písm. a), odst. 2 a 4 téhož zákona, která mj. stanoví:

„Od daně ze staveb jsou osvobozeny

a) stavby ve vlastnictví státu, ...“

„Podléhá-li osvobození podle odstavce 1 pouze část stavby, zjistí se nárok na osvobození z poměru, v jakém je podlahová plocha nadzemní části stavby podléhající osvobození k celkové podlahové ploše nadzemních částí stavby.“

„Stavby a jejich části uvedené v odstavci 1 písm. a) jsou osvobozeny od daně ze staveb, nejsou-li využívány k podnikatelské činnosti nebo pronájmu, s výjimkou pronájmu rozpočtovým organizacím.“

Odůvodnění:

SZÚLP neuplatnil osvobození od daně z pozemků a staveb ve vlastnictví státu, které nevyužíval k podnikatelské činnosti nebo pronájmu. Odvodem daně z nemovitostí neoprávněně navýšil náklady roku 1994 o 27 106,- Kč a roku 1995 o 27 398,- Kč, a tím snížil hospodářské výsledky obou účetních období. Osvobození od daně z nemovitostí neuplatňoval ani v roce 1993 ani v roce 1996;

IV. ustanovení § 2 odst. 2 zákona č. 588/1992 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „DPH“), které mj. stanoví:

„U subjektů, které nejsou založeny nebo zřízeny za účelem podnikání, se za zdanitelné plnění považují plnění, u nichž příjmy z těchto plnění podléhají dani z příjmů. Za zdanitelné plnění se u těchto subjektů nepovažují plnění uskutečněná v rámci hlavní činnosti ...“

Odůvodnění:

Organizace vykonává pouze činnosti uvedené ve zřizovací listině. Podle § 18 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, jsou příspěvkové organizace právnické osoby, které nejsou zřízeny za účelem podnikání. Příjmy z jejich hlavní činnosti nejsou předmětem daně z příjmů. SZÚLP neprovádí zdanitelná plnění, a není proto právnickou osobou podléhající dani z přidané hodnoty. Přesto se SZÚLP od 1. 1. 1993 zaregistroval jako plátce DPH a až do dubna 1995, kdy byla Finančním úřadem v Č. Budějovicích provedena kontrola, účtoval a uplatňoval nárok na odpočet DPH za veškeré činnosti a služby. Tím, že SZÚLP vystupoval neoprávněně jako plátce DPH, zkreslil výsledky hospodaření za roky 1993 až 1995 a také stav majetku pořizovaného v tomto období a evidovaného v cenách bez DPH;

V. ustanovení § 19 odst. 1 vyhlášky MF ČR č. 205/1991 Sb., které stanoví:

„Rozsah investiční činnosti příspěvkové organizace je určen jejími finančními prostředky ve fondu reprodukce základních prostředků, prostředky poskytnutými jako individuální dotace ze státního rozpočtu republiky na vybrané investiční akce a přijatými investičními úvěry.“,

a dále ustanovení § 4 odst. 2 zákona č. 563/1991 Sb., které stanoví:

„Účetní jednotky jsou povinny dodržovat při vedení účetnictví účtové osnovy a postupy účtování..., které stanoví federální ministerstvo financí a vyhlašuje je oznámením o jejich vydání ve Sbírce zákonů.“

Odůvodnění:

1) SZÚLP uhradil dodávky investičního charakteru z provozních prostředků a při účtování nepostupoval ve smyslu Účtové osnovy, kde je v účtové třídě 0 čl. I odst. 5 písm. a) a b) a odst. 7 mj. uvedeno:
„Hmotným investičním majetkem se rozumějí
a) pozemky, budovy, stavby, umělecká díla ... bez ohledu na jejich pořizovací cenu ...,
b) samostatné movité věci, popř. soubory movitých věcí se samostatným technickoekonomickým určením, jejichž ocenění je vyšší než 10.000,- Kč a doba použitelnosti delší než jeden rok;...“
„Příslušenství hmotného investičního majetku jsou předměty, které tvoří s hlavní věcí jeden majetkový celek a jsou součástí jeho ocenění a evidence. Příslušenství je součástí dodávky hlavní věci nebo se k hlavní věci přiřadí dodatečně.“

SZÚLP v roce 1994 použil neoprávněně provozní prostředky na financování vodohospodářského díla Karlovy Dvory ve výši 134 554,- Kč a v roce 1995 ve výši 21 300,- Kč. Na úhradu dodávek výpočetní techniky investičního charakteru použil v roce 1994 provozní prostředky ve výši 197 522,- Kč a v roce 1995 ve výši 55 096,- Kč. Nesprávným účtováním došlo ke zkreslení hospodářského výsledku obou účetních období i stavu majetku organizace.

2) SZÚLP uhradil výdaje na technické zhodnocení hmotného investičního majetku z provozních prostředků a při účtování nepostupoval ve smyslu Účtové osnovy, kde je v účtové třídě 0 čl. VII odst. 1 písm. b) mj. uvedeno:
„Na účtu 042 - Pořízení hmotných investic se účtuje pořizovaný hmotný investiční majetek do doby jeho uvedení do užívání včetně výdajů spojených s jeho pořízením na ...
b) ... technické zhodnocení [2], dopravné, montáž, clo, ...“

V roce 1994 neoprávněně použil provozní prostředky na rozšíření počítačové sítě, telefonní sítě a na další dodávky charakteru technického zhodnocení hmotného investičního majetku ve výši 175 589,- Kč a v roce 1995 ve výši 91 983,- Kč. Nesprávným účtováním došlo ke zkreslení hospodářského výsledku obou účetních období;

VI. ustanovení § 6 písm. a) vyhlášky FMF č. 119/1988 Sb., o hospodaření s národním majetkem, které mj. stanoví:

„Organizace jsou povinny hospodařit s národním majetkem s péčí řádného hospodáře. Jsou povinny zejména:

a) národní majetek zjistit, sepsat, ocenit ... a vést v předepsané evidenci podle zvláštních předpisů, ...“

Odůvodnění:

SZÚLP porušil výše uvedené ustanovení tím, že nemovitost - objekt „Zámeček“, ke které má právo hospodaření, neocenil a vůbec ji nevedl v evidenci;

VII. ustanovení § 4 odst. 2 zákona č. 563/1991 Sb., které mj. stanoví:

„Účetní jednotky jsou povinny dodržovat při vedení účetnictví účtové osnovy a postupy účtování ...“,

dále ustanovení § 7 odst. 1 téhož zákona, které stanoví:

„Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví úplně, průkazným způsobem a správně tak, aby věrně zobrazovalo skutečnosti, které jsou jeho předmětem.“,

kdy v ustanovení § 7 odst. 4 téhož zákona je stanoveno:

„Účetnictví účetní jednotky je správné, jestliže účetní jednotka s přihlédnutím ke všem okolnostem účetního případu neporušila povinnosti uložené jí tímto zákonem.“

Odůvodnění:

1) SZÚLP zaúčtoval v rozporu s Účtovou osnovou platby služeb a telefonních poplatků hrazených nájemci do výnosů (účtová třída 6) místo toho, aby snížil náklady zachycené v účtové třídě 5. SZÚLP nesprávným účtováním nadhodnotil náklady a výnosy v roce 1994 o částku 1 097 930,- Kč a v roce 1995 o částku 1 021 860,- Kč;

2) SZÚLP zaúčtoval nesprávně náklady příštích období přímo na účty účtové třídy 5 - Náklady příspěvkových organizací, místo na příslušný účet Náklady příštích období. SZÚLP nadhodnotil nesprávným účtováním předplatného časopisů a nájmu placeného předem náklady v roce 1994 o částku 90 157,- Kč a v roce 1995 o částku 55 120,- Kč, a tím zkreslil hospodářský výsledek obou účetních období;

3) SZÚLP nesledoval na podrozvahovém účtě cizí majetek, který užívá, a tím nepostupoval ve smyslu Účtové osnovy. Jednalo se např. o nábytkové zařízení v celkové hodnotě 39 585,- Kč, spektrofotometr včetně příslušenství se zůstatkovou hodnotou 1 759 181,- Kč a zařízení pro kalibraci teploměrů a termočlánků v hodnotě 292 082,- Kč;

4) SZÚLP účtoval o pořízení a úbytku zásob způsobem B. Pořízení materiálu zaúčtoval přímo na účty účtové třídy 5 - Náklady příspěvkových organizací. Vzhledem k tomu, že SZÚLP nevedl skladovou evidenci, skutečnou spotřebu materiálu v účetních obdobích 1994 a 1995 nevyčíslil a současně neprokázal na konci obou účetních období skutečný stav zásob. Následkem tohoto nesprávného postupu zatížil o nespotřebovaný materiál náklady účetních období 1994 a 1995, a tím ovlivnil hospodářský výsledek uvedených let;

5) SZÚLP nesledoval v členění analytické evidence zvlášť majetek, který je přenechán do pronájmu jiné osobě, případně je umístěn mimo vlastní organizaci, a tím nepostupoval ve smyslu Účtové osnovy. V analytické evidenci nevedl např. majetek užívaný družstvem INTES Praha 5, který se skládal z hmotného investičního majetku za 413 604,- Kč a drobných předmětů za 12 860,- Kč a dále předměty za 56 345,- Kč předané do nájmu soukromé firmě;

VIII. ustanovení § 3 odst. 2 písm. a) a odst. 6 vyhlášky č. 210/1989 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb, která mj. stanoví:

„Rozpočtové a jiné státní organizace ... tvoří fond:

a) jednotným přídělem ze svého rozpočtu běžného roku ve výši 2 % z ročního objemu mzdových prostředků zúčtovaných k výplatě v běžném roce ...“

„Jednotný příděl je povinný a zaručený ...“,

a dále ustanovení § 13 odst. 5 téže vyhlášky, které mj. stanoví:

„Převody jednotného přídělu do fondu během roku se uskutečňují zálohově z roční plánované výše. Vyúčtování skutečného jednotného přídělu se provede v souladu s předpisy k roční účetní závěrce ...“

Odůvodnění:

SZÚLP v roce 1993 a 1994 nepřevedl žádné prostředky jednotného přídělu do fondu kulturních a sociálních potřeb. V roce 1993 se jednalo o částku 110 709,- Kč a v roce 1994 o částku 120 964,- Kč.

V roce 1995 provedl převod jen částečně, a to o 4 634,- Kč méně, než je stanovená povinnost;

IX. ustanovení § 7 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, které stanoví:

„Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví úplně, průkazným způsobem a správně tak, aby věrně zobrazovalo skutečnosti, které jsou jeho předmětem.“,

kdy ve smyslu § 7 odst. 3 téhož zákona je mj. stanoveno:

„Účetnictví účetní jednotky je vedeno průkazným způsobem, jestliže účetní jednotka účetní případy a

účetní zápisy o nich doložila nebo prokázala předepsaným způsobem a inventarizovala majetek a závazky.",

dále ustanovení § 6 odst. 3 téhož zákona, které mj. stanoví:

„Účetní jednotky jsou povinny inventarizovat majetek a závazky podle § 29.",

kde se v ustanovení odst. 1 mj. stanoví:

„Účetní jednotky inventarizací ověřují ke dni řádné a mimořádné účetní závěrky, zda stav majetku a závazků v účetnictví odpovídá skutečnosti.",

a v ustanoveních § 30 odst. 1 a 2 téhož zákona se mj. stanoví:

„Skutečné stavy majetku a závazků se zjišťují inventurou fyzickou u majetku hmotné povahy, popřípadě nehmotné povahy, nebo dokladovou u závazků a u ostatních složek majetku, u nichž nelze provést fyzickou inventuru; ..."

„Fyzickou inventuru hmotného majetku, kterou nelze provést ke dni účetní závěrky, lze provádět v průběhu posledních tří měsíců účetního období, popřípadě v prvním měsíci následujícího účetního období. Přitom se musí prokázat stav hmotného majetku ke dni účetní závěrky údaji fyzické inventury opravenými o přírůstky a úbytky uvedeného majetku za dobu od ukončení fyzické inventury do konce účetního období ..."

Odůvodnění:

SZÚLP v letech 1994 a 1995 neinventarizoval veškerý majetek a závazky a tím neprokázal, zda stav majetku a závazků vedený v účetnictví za tato období odpovídá skutečnosti. Majetek a závazky, u kterých inventarizaci v letech 1994 a 1995 prováděl, neinventarizoval ke dni účetní závěrky. Současně údaje vyčíslené fyzickou inventurou neodpovídaly skutečnosti.

Vyhodnocení:

Kontrolou hospodaření příspěvkových organizací zřízených MH, zaměřenou zejména na léta 1994 a 1995, byly zjištěny nedostatky už při zřízení těchto organizací. MH ve zřizovacích listinách řádně nevymezilo majetek, se kterým příspěvkové organizace hospodaří. Další nedostatky byly zjištěny ve vedení neúplného, neprůkazného a nesprávného účetnictví. Závažné je neoprávněné použití provozních prostředků na realizaci dodávek investičního charakteru. Tím byl zkreslován hospodářský výsledek, který je základem pro stanovení finančních vztahů k rozpočtu zřizovatele a ovlivňuje rozhodování o výši příspěvku na činnost z rozpočtu zřizovatele nebo naopak o výši odvodu do rozpočtu zřizovatele.

Na základě uzavřených smluv o sdružení poskytovalo NIS ČR hmotný investiční majetek jiným subjektům na jejich činnost, což nebylo v souladu s účelem, ke kterému byla organizace zřízena.

Pro použití dotačních prostředků na investice zřizovatel - MH nestanovil zásady nebo podmínky pro čerpání těchto prostředků a příspěvkové organizace realizovaly investiční dodávky bez řádného výběrového řízení dle platných předpisů.